

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JULIANE KOKOTT
6 päivänä marraskuuta 2014¹

Asia C-564/13 P

**Planet AE Anonymi Etaireia Parochis Symvouleftikon Ypiresion
vastaan**

Euroopan komissio

Muutoksenhaku — SEUT 272 artikla — Välityslauseke — Vahvistuskanne — Oikeussuojaintressi

I Johdanto

1. Unionin yleisen tuomioistuimen määräyksestä² (jäljempänä valituksenalainen määräys) tehty käsiteltävä valitus koskee ensisijaisesti menettelyllisiä kysymyksiä, joilla on huomattava käytännön merkitys.
2. Kyse on ennen kaikkea siitä, voidaanko vahvistuskanne nostaa unionin tuomioistuimissa, jotka ovat SEUT 272 artiklassa tarkoitetun välityslausekkeen nojalla toimivaltaisia ratkaisemaan Euroopan komission ja yksityisen yrityksen välisiä riitoja, ja jos voidaan, millä edellytyksillä.

II Riita-asian tausta ja valituksenalainen määräys

3. Valittaja, joka on kreikkalainen yritys, sai Euroopan komissiolta useita maksusuorituksia kolmen hankkeen (Ontology enabled E-Gov Service Configuration (ONTOGOV), Fostering self-adaptive e-government service improvement using semantic technologies (FIT) ja Risk Assessment for Customs in Western Balkans (RACWeb)) toteuttamista varten.
4. Valittaja ja komissio olivat tehneet sopimukset hankkeiden toteuttamisesta ja maksuista. Sopimuspuolten tahdon mukaisesti sopimukseen sovellettiin Belgian lakia. Sopimusten mukaan komission oli osallistuttava vastaavia selvityksiä vastaan valittajan tiettyihin tukikelpoisiin kustannuksiin. Sopimuksissa nimenomaan vaadittiin, että komissio tarkistaa jälkikäteen, koskivatko sen suorittamat maksut tosiasiaissa tukikelpoisia kustannuksia.
5. Näiden sopimusten pätevyyttä, täytäntöönpanoa tai tulkintaa koskevissa kysymyksissä toimivaltaisia olivat vastaavien välityslausekkeiden mukaisesti unionin tuomioistuimet.

1 — Alkuperäinen kieli: saksa.

2 — Määräys Planet v. komissio (T-489/12, EU:T:2013:496).

6. Hankkeiden päätyttyä komissio teetti sopimusten mukaisesti vuonna 2008 ulkoisella tilintarkastusyhtiöllä tarkastuksen, jossa selvitettiin, olivatko valittajan esittämät kustannukset tosiasiassa tukikelpoisia ja oliko suoritetuilla maksuilla siten komission näkökulmasta asianmukainen oikeudellinen peruste. Tarkastaja totesi tarkastuksen aikana, ettei ollut varmuutta siitä, oliko kaikilla maksuilla ollut asianmukainen oikeudellinen peruste. Erityisesti kritisoitiin sitä, että valittajan johtohenkilöiden työn osuus oli ollut hankkeissa hyvin merkittävä (kirjanpitoon merkittyjen huomattavien kulujen perusteella). Myöskään valittajan ja ulkoisista tarkastuksista vastaavan komission yksikön välillä useiden vuosien ajan aina toukokuuhun 2012 saakka käydyssä keskustelussa ei päästy yhteisymmärrykseen yhteensä 547 653,42 euron summan (jäljempänä riidanalaiset kustannukset) tukikelpoisuudesta.³

7. Vaikka komissio ilmaisi edelleen olevansa valmis käymään keskusteluja tuomioistuinten ulkopuolella⁴ eikä valittajalle ollut vielä esitetty maksuvaatimusta, valittaja nosti marraskuussa 2012 unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati ensiksi vahvistamaan, että komissio oli rikkonut sopimuksia hylkäämällä riidanalaiset kustannukset, ja toiseksi vahvistamaan, että riidanalaiset kustannukset olivat tukikelpoisia eikä sillä ollut velvollisuutta maksaa niitä takaisin komissiolle.⁵ Valittaja perusti kanteensa SEUT 272 ja SEUT 340 artiklaan.

8. Komissio puolestaan väitti, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi.

9. Valituksenalaisessa määräyksessä noudatettiin keskeisiltä osin komission vaatimuksia ja valittajan kanne jätettiin tutkimatta. Niin kauan kuin komissio ei ole esittänyt valittajalle takaisinmaksuvaatimusta, kysymys valittajalle mahdollisesti syntyneestä vahingosta on hypoteettinen. Valittajan kanteen osalta ei näin ollen ollut riittävän konkreettista ja ajankohtaista oikeussuojaintressiä.⁶

III Valitus

10. Valittaja valittaa riidanalaisesta määräyksestä ja väittää lähinnä, että oikeussuojan tarve on olemassa jo ennen kuin komissio esittää konkreettisen maksuvaatimuksen. Komissio on valittajan mukaan toistuvasti jättänyt huomiotta väitteet, jotka valittaja on esittänyt riidanalaisista kustannuksista. Sitä ei ole vielä selvitetty, voiko valittaja pitää riidanalaiset maksut pysyvästi itsellään. Tästä johtuvasta epävarmuudesta aiheutuu konkreettista ja ajankohtaista haittaa valittajan taloudelliselle tilanteelle. Valittaja katsoo, että sen sopimusveloitteen vahvistamiseksi nostama kanne on näin ollen otettava tutkittavaksi.⁷

11. Komissio puolestaan pitää valituksenalaista määräystä oikeudellisesti virheettömänä ja vaatii, että valitus hylätään.

3 — Riidanalaisen määräyksen 7–22 kohta.

4 — Riidanalaisen määräyksen 39 ja 40 kohta.

5 — Riidanalaisen määräyksen 23–27 kohta; valittaja vaati sananmukaisesti unionin yleistä tuomioistuinta ”toteamaan, että hylätessään kantajan korkeassa asemassa olevia johtohenkilöitä koskevat henkilöstömenot Euroopan komissio on rikkonut ONTOGON-, FIT- ja RACWeb-sopimuksia ja että komissiolle esitetyt edellä mainittuihin sopimuksiin liittyvät kantajan korkeassa asemassa olevia johtohenkilöitä koskevat henkilöstömenot, yhteensä 547 653,42 euroa, ovat tukikelpoisia menoja eikä kantajan tarvitse palauttaa niitä komissiolle”.

6 — Riidanalaisen määräyksen 44–50 kohta.

7 — Valituskirjelmän 14–16 kohta.

IV Oikeudellinen arviointi

12. Käsiteltävä asia tuo unionin tuomioistuimen tarkasteltavaksi aivan uuden oikeudellisen alueen. Sen on selvitettävä kaksi kysymystä: ensinnäkin voidaanko SEUT 272 artiklan yhteydessä ylipäätään nostaa vahvistuskanne ja toiseksi, jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, onko valittajalla katsottava olevan käsiteltävän asian kaltaisissa olosuhteissa riittävän laaja oikeussuojaintressi? Näiden kysymysten tarkastelussa merkityksellistä on, minkä lain mukaan vahvistuskanteen hyväksyttävyyttä ja tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä arvioidaan.

A Ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten määrittelemisen vahvistusvaatimukseksi

13. Aluksi on selvitettävä, voidaanko valittajan oikeussuojavaatimusta ylipäätään pitää vahvistuskanteena.

14. Tämän kysymyksen taustalla on muun muassa se seikka, ettei valittaja perustanut kannekirjelmäänsä, jossa se vaati ”toteamaan, että – – korkeassa asemassa olevien johtohenkilöiden kustannukset – – ovat tukikelpoisia eikä – – niitä pidä maksaa takaisin komissiolle”, ensimmäisessä oikeusasteessa ainoastaan SEUT 272 artiklaan vaan myös SEUT 340 artiklan ensimmäiseen kohtaan,⁸ minkä perusteella valittajan esittämä vaatimus olisi ensi näkemältä luokiteltava vahingonkorvausvaatimukseksi, jolloin kannetta olisi pidettävä suorituskanteena.

15. Komissio katsoi tästä, että kannevaatimuksella pyrittiin viime kädessä siihen, että valittaja voisi pitää saamansa maksut itsellään, ja siten lopputulokseen, joka tavallisesti saavutettaisiin suorituskanteella. Valittajan vaatimus on komission mukaan näin ollen luokiteltava suorituskanteeksi.

16. Tämä väite ei kuitenkaan ole vakuuttava jo senkään vuoksi, että kannevaatimus, kun sen väitteitä tulkitaan järkevästi, mihin unionin tuomioistuimilla on velvollisuus,⁹ ei nimenomaan kohdistu komission suoritukseen vaan tuomioistuimen toteamukseen siitä, että *jo suoritetuilla* maksuilla oli oikeudellinen peruste. Valittaja ei vaadi komissiota tekemään tai olemaan tekemättä mitään vaan, kuten komissio itsekkin myöntää, vaatii ainoastaan tuomioistuinta toteamaan, että valittaja voi pitää itsellään komission suorittamat maksut. Riidanalaista on näin ollen osapuolten välisten oikeudellisten suhteiden oikeudellinen arviointi sen kysymyksen valossa, voidaanko niistä johtaa komission esittämä takaisinmaksuvaatimus vai ei. Valittaja vaatii toteamaan tästä, ettei takaisinmaksuvaatimusta voida esittää.

17. Tällaista kannetta ei voida pitää suorituskanteena vaan (negatiivisena) vahvistuskanteena, jonka hyväksyttävyyttä ja tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä on seuraavassa tutkittava SEUT 272 artiklan valossa.

B Vahvistuskanteen hyväksyttävyys SEUT 272 artiklan valossa

18. Valitus voi menestyä ainoastaan, jos SEUT 272 artiklan yhteydessä ylipäätään voidaan esittää vahvistusvaatimus unionin tuomioistuimille. Tämä kysymys on siksi ratkaistava ensiksi.

8 — Ks. kannekirjelmän 1 kohta.

9 — Ks. tästä määräys Verein Deutsche Sprache v. neuvosto (C-93/11 P, EU:C:2011:429, 18 kohta).

1. SEUT 272 artikla erityisenä toimivaltasääntönä

19. SEUT 272 artiklaan tai unionin tuomioistuinten menettelysääntöihin ei sisälly tyhjentävää luetteloa kannelajeista, jotka ovat mahdollisia välityslausekkeeseen perustuvan oikeussuojakeinon yhteydessä. Se, ettei vahvistuskanteen hyväksyttävyyttä ole säännelty positiivisessa oikeudessa, ei siten voi vielä tarkoittaa, että se olisi yleisesti poissuljettu.

20. Tilanne on päinvastainen: jos osapuolet pitävät SEUT 272 artiklaa soveltuvana kehyksenä riita-asioidensa ratkaisemiseen unionin tuomioistuimissa, näiden tuomioistuinten on myös oltava lähtökohtaisesti toimivaltaisia ratkaisemaan kaikki vaatimukset, joita esitetään tällaisissa riita-asioissa. Tämä käsittää myös mahdolliset vahvistusvaatimukset.¹⁰ Tämä seuraa tehokkaan oikeussuojan vaatimuksesta, joka sisältyy perusoikeuskirjan 47 artiklaan.

21. Vastaavasti (erityisesti unionin yleisen tuomioistuimen) oikeuskäytäntöön sisältyy ratkaisuja, joissa ei käsitellä varsinaisesti vahvistuskanteen hyväksyttävyyteen liittyvää problematiikkaa mutta joissa *välityslausekkeeseen* perustuvia vahvistusvaatimuksia ei ole jätetty tutkimatta perusteettomina, vaan riidan asiakysymys on ratkaistu.¹¹

22. Tämän kanssa ei ole ristiriidassa se, että unionin tuomioistuimet ovat *SEUT 272 artiklan soveltamisalan ulkopuolella* hylänneet vahvistusvaatimukset, kun kyseessä ei ole ”minkäänlainen sellainen kanne, jonka yhteisöjen tuomioistuin olisi toimivaltainen ratkaisemaan”.¹² Vaikka nimittäin EUT-sopimuksessa määrätään tyhjentävästi esimerkiksi toimielinten ja jäsenvaltioiden välisten suhteiden yhteydessä kyseeseen tulevista kannelajeista,¹³ siinä ei todeta näin välityslausekkeista. SEUT 272 artikla sisältää pikemminkin avoimen säännön, joka antaa mahdollisuuden saattaa asian unionin tuomioistuinten käsiteltäväksi sellaisten sopimusvapauden nojalla sovittujen, ”julkis- tai yksityisoikeudellisiin sopimuksiin” sisältyvien välityslausekkeiden perusteella, joiden sisältöä ei artiklassa määritellä tarkemmin. Kun tämä otetaan huomioon, tässä yhteydessä, toisin kuin institutionaalisessa unionin oikeudessa, ei ole etukäteen lainkaan tiedossa, mitä oikeussuojavaatimuksia unionin tuomioistuimille voidaan SEUT 272 artiklan yhteydessä esittää. Selvää on ainoastaan se, että unionin tuomioistuinten on varmistettava asianosaisten kattava ja tehokas oikeussuoja, koska SEUT 272 artiklan nojalla niillä ”on toimivalta ratkaista asia – – välityslausekkeen nojalla”. Jos tämä käsittää yksittäistapauksessa vahvistusvaatimuksen, unionin tuomioistuinten on myös ratkaistava se, eivätkä ne voi todeta SEUT 272 artiklan yhteydessä, ettei niillä ole toimivaltaa, vetoamalla siihen, ettei vahvistuskanteesta ole positiivisen oikeuden säännöksiä (tai vetoamalla siihen, ettei vahvistuskanne ole mahdollinen unionin oikeuden muilla aloilla).

23. Vielä on kuitenkin selvitettävä, voidaanko tältä osin lähtökohtaisesti hyväksyttävien vahvistuskanteiden tutkittavaksi ottamista arvioida itsenäisesti unionin oikeuden perusteella vai onko sopimukseen sovellettava laki (säännönmukaisesti kansallinen lainsäädäntö) ratkaiseva.

2. Perusteet, joiden mukaan arvioidaan SEUT 272 artiklan mukaisesti nostettavan vahvistuskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä

24. Kolme perustetta puhuu unionin oikeuden autonomiaan perustuvan ratkaisun puolesta.

10 — Näin on myös käsiteltävässä asiassa, joka koskee riidanalaisten sopimusten täytäntöönpanoa ja siten 5 kohdassa mainittua välityslauseketta.

11 — Ks. mm. tuomio ELE.SIA v. komissio (T-312/10, EU:T:2012:512, 58 kohta) ja tuomio EMA v. komissio (T-116/11, EU:T:2013:634, 64 kohta).

12 — Määräys Italia v. komissio (C-224/03, EU:C:2003:658, 21 kohta), jossa kyseessä ollut Italian tasavallan esittämä vahvistusvaatimus koski sitä, ettei komissiolla ole toimivaltaa tietyissä toimenpiteissä; ks. lisäksi virkamiesoikeudellisesta vahvistusvaatimuksesta tuomio Jaenicke Cendoya v. komissio (108/88, EU:C:1989:325, 8 ja 9 kohta).

13 — Määräys Italia v. komissio (EU:C:2003:658, 21 kohta).

a) Lex forin merkityksellisyys oikeussuojakeinon tutkittavaksi ottamisen kannalta¹⁴

25. Ensinnäkin kannelajin hyväksyttävyyttä ja kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskeva kysymys kuuluu luonteensa vuoksi menettelyoikeuteen eikä siten viittaa sopimukseen sovellettavaan lakiin, ja sitä on siksi arvioitava siihen tuomioistuimeen sovellettavan lain (käsiteltävässä asiassa unionin oikeuden) nojalla, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu. Vahvistuskanteen hyväksyttävyyttä ja sen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevaan kysymykseen olisi näin ollen SEUT 272 artiklan tapauksessa sovellettava unionin oikeutta lex forina.

26. Tämä lähestymistapa – kun ei oteta huomioon poikkeuksia, jotka eivät juurikaan vakuuta¹⁵ – vastaa myös kysymystä koskevaa oikeuskirjallisuutta ja kansallisten tuomioistuinten oikeuskäytäntöä. Oikeussuojan tarvetta tarkastellaan ensisijaisesti osana oikeutta saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa, eikä tämä oikeus voi olla riippuvainen sovellettavasta laista. Vahvistuskanteen kaltaisen oikeussuojakeinon tutkittavaksi ottamisen kannalta merkityksellinen on siten lex fori.¹⁶

27. Tästä erillään olisi kuitenkin käsiteltävä kysymystä siitä, voidaanko osapuolelta yksittäistapauksessa evätä sopimusvapauden nojalla sovitun pactum de non petendon perusteella tosiasiallisesti hyväksyttävän oikeussuojakeinon käyttäminen ja minkä lain mukaan tällaisen sopimuksen pätevyyttä on arvioitava. Painavat perusteet puhuvat sen puolesta, ettei kyseiseen vaatimukseen sovellettaisi lex foria vaan lex causaeaa. Tämä kysymys ei kuitenkaan ole käsiteltävän asian kohteena, ja se voidaan näin ollen sivuuttaa.

b) Unionin oikeuden autonomia ja yhdenmukainen soveltaminen

28. Unionin oikeuden autonomian ja yhdenmukaisen soveltamisen periaatteet puoltavat unionin oikeuden autonomiaan perustuvaa ratkaisua.

29. Sen lain soveltaminen, joka on valittu sovellettavaksi riidan kohteena olevaan sopimukseen, johtaisi kirjajaan oikeudenkäyttöön unionin tuomioistuimissa: Osapuolten kulloinkin tekemän lakivalinnan – joka saattaa johtaa myös unionin ulkopuolisen valtion lain soveltamiseen – mukaisesti vahvistuskanteen olisi toisinaan otettava tutkittavaksi ja toisinaan jätettävä tutkimatta, ja unionin tuomioistuimissa näistä tärkeistä kysymyksistä vireillä oleva menettely olisi riippuvainen alati muuttuvista kansalliseen oikeuteen perustuvista näkökohdista. Tällainen (viime kädessä pelkkään osapuolten harkintaan perustuvaan lakivalintaan liittyvä) ratkaisu ei myöskään olisi kovin yhteensopiva sen perusperiaatteen kanssa, jonka mukaan asianosaisilla ei ole disponointivaltaa menettelyssä unionin tuomioistuimissa.¹⁷

30. Jos tutkittavaksi ottamista koskevaa kysymystä arvioitaisiin kansallisen lain mukaan, se johtaisi käytännössä myös ongelmiin kulloinkin sovellettavan oikeuden määrittämisen ja arvioinnin suhteen¹⁸ ja lisäksi, jos unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnista valitettaisiin, unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan syövereihin.

14 — Ks. tästä Dasser, F., "Feststellungsinteresse in internationalen Verhältnissen", Jusletter 29.9.2003, 16–18 kohta; artikkeli on nähtävillä internetissä osoitteessa <http://www.homburger.ch/fileadmin/publications/FESTSTLL.pdf>.

15 — Sveitsin tuomioistuinten poikkeavasta, lex causaeen perustuvasta näkemyksestä, jossa ei kuitenkaan viitata unionin oikeuteen, ks. edellä alaviitteessä 14 mainitun Dasserin kriittiset huomautukset.

16 — Schack, H., "Internationales Zivilverfahrensrecht", 6. painos, Verlag C. H. Beck, München, 2014, 591 kohta viittauksineen.

17 — Kannemääräaikaisten ehdottomuudesta ks. määräys Micşa (C-573/10, EU:C:2011:479, 47 kohta).

18 — Viran puolesta tutkimista koskevasta periaatteesta unionin yleisessä tuomioistuimessa myös kansallisen lain osalta ks. tuomio HABM v. National Lottery Commission (C-530/12 P, EU:C:2014:186, 44 kohta).

31. Tämän määräyksen mukaan unionin tuomioistuin voi harjoittaa täysimääräistä laillisuusvalvontaa lähtökohtaisesti ainoastaan unionin oikeuden osalta. Mikäli unionin tuomioistuin ei näin ollen voisi tutkia kattavasti sitä, onko unionin yleinen tuomioistuin soveltanut virheellisesti kansallista lakia vahvistuskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin,¹⁹ oikeussuojaan syntyisi aukko, jota ei voida hyväksyä hyvän lainkäytön valossa. Unionin tuomioistuimen on syytä ottaa huomioon tämä problematiikka, mikäli se katsoo, että käsiteltävässä asiassa vahvistuskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin on sovellettava kansallista lakia *lex causaena*.

32. Jo välityslauseketta koskevassa menettelyssä, jossa unionin tuomioistuin ei kuitenkaan lausunut nimenomaisesti kansallisen lain sovellettavuudesta muutoksenhaun yhteydessä eikä selventänyt tältä osin ilmenevää jännitettä asiaan *Edwin v. HABM*²⁰ nähden, unionin tuomioistuin ilmaisi valmiutensa kohdistaa – perussäännön 58 artiklan kirjaimen vastaisesti – valvontaa muutoksenhaun yhteydessä alun perin kansallisiin, sopimukseen sovellettaviin *aineellisoikeudellisiin* säännöksiin.²¹ Tätä näkemystä tukevat SEUT 272 artiklan erityisasema EUT-sopimukseen sisältyvien toimivaltasääntöjen rakenteessa ja tehokkaan oikeussuojan vaatimus. Tämä alan laajentaminen ei kuitenkaan saa ulottua niin pitkälle, että sopimuspuolet voisivat määrittää sopimukseen sovellettavan lain lisäksi myös unionin tuomioistuimissa sovellettavat *menettelysäännöt*. Sen riippumaton ja unionin laajuisesti yhdenmukainen rakenne on nimittäin täysin sopimusvapauden ulottumattomissa.

33. Jos sopimusvapauden annettaisiin ulottua vapaasti välityslausekkeeseen sisältyvän lainvalinnan yhteydessä myös unionin tuomioistuinten menettelyyn, avattaisiin Pandoran lipas. Jos nimittäin sallittaisiin se, että kanteen tutkittavaksi ottaminen riippuu osapuolten valitsemasta laista ja siten lopulta osapuolten tahdosta, olisi ainoastaan johdonmukaista, että myös SEUT 272 artiklaan perustuvassa menettelyssä osapuolten tahtoa pidettäisiin merkityksellisenä kaikissa menettelyä koskevissa kysymyksissä, kuten asiaa käsittelevien kokoonpanojen muodostamisessa tai käytännön menettelyssä. Tämä ei olisi sopusoinnussa unionin tuomioistuinten työjärjestysten määräysten kanssa.

34. Lopuksi kansallisen lain soveltamista vastaan puhu se, että sopimuspuolet voivat SEUT 272 artiklan yhteydessä saattaa asiakysymystä koskevat riitansa ratkaistaviksi paitsi tietyn kansallisen lain mukaisesti myös muunlaisten sääntöjen mukaisesti. Ne eivät kuitenkaan mahdollisesti vastaa vahvistuskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevaan kysymykseen, jos ne koskevat lähinnä ainoastaan aineellisoikeudellisia näkökohtia, kuten Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tai kansainvälisten kauppasopimusten Unidroit-perussäännöt. Unionin tuomioistuimen on kuitenkin voitava arvioida sen käsiteltäväksi saatetun vahvistuskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä myös tällaisissa tapauksissa. Jotta tutkittavaksi ottamista koskevaa kysymystä voidaan arvioida yhdenmukaisten perusteiden mukaisesti tapauksissa, joissa osapuolet ovat valinneet kansallisen lain *lex causaeksi*, ja tapauksissa, joissa ne eivät ole tehneet tätä valintaa, ei siten jää muuta mahdollisuutta kuin se, että nämä perusteet määritetään unionin oikeuden nojalla.

c) Unionin oikeuteen sisältyvän oikeussuojaintressin käsitteen soveltuvuus vahvistuskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten määrittämiseen

35. Kolmanneksi tarvetta kulloinkin *lex causaen* perustuvalla ratkaisulle ei ole.

19 — Tämä näkökohta ei luonteensa vuoksi kata perussäännön 58 artiklan nojalla rajattomasti muutoksenhaun kohteeksi kelpaavia toimivallan kiistämistä ja menettelyä koskevia väitteitä, koska toimivalta perustuu yksinomaan SEUT 272 artiklaan, luettuna yhdessä välityslausekkeen kanssa, ja koska kysymys vahvistuskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä ei koske menettelyä sinänsä.

20 — Tuomio *Edwin v. HABM* (C-263/09 P, EU:C:2011:452, 48–53 kohta).

21 — Tätä kysymystä ei tarkasteltu lähemmin tuomiossa *Commune de Millau ja SEMEA v. komissio* (C-531/12 P, EU:C:2014:2008); ks. ratkaisuehdotukseni samassa asiassa (EU:C:2014:1946).

36. Unionin menettelyoikeus nimittäin sisältää aukottoman välineistön yleispäteviä, vakiintuneessa oikeuskäytännössä vahvistettuja periaatteita, joita voidaan soveltuvin osin soveltaa vahvistuskanteisiin. Tutkittavaksi ottamista koskeva problematiikka liittyy näin ollen lähinnä kysymyksen oikeussuojaintressistä, jonka puuttuessa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ei ole kannelajista riippumatta. Tämä pätee myös ja nimenomaan vahvistuskanteeseen.

37. Seuraavassa tutkitaan, onko valittajan nostaman vahvistuskanteen osalta olemassa riittävä vahvistukseen liittyvä intressi.

38. Välipäätelmänä on näin ollen jo todettava, että vahvistuskanne on lähtökohtaisesti hyväksyttävä SEUT 272 artiklan yhteydessä ja että toiseksi sen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä on arvioitava unionin oikeuden mukaisten itsenäisten periaatteiden valossa.

C Valittajan oikeussuojaintressi?

39. Kuten unionin yleinen tuomioistuin perustellusti toteaa, on katsottava, ettei valittajalla ole oikeussuojaintressiä hänen marraskuussa 2012 nostamansa kanteen osalta, koska jos kanne ratkaistaisiin valittajan hyväksi, siitä ei ole odotettavissa mainittavaa hyötyä, eikä kantajalla ole pysyvää ja ajankohtaista intressiä oikeussuojaan tuomioistuimissa.²² Valittajalla on tältä osin näyttövelvollisuus.²³

40. Valittaja ei ole esittänyt kannekirjelmässä konkreettista esitystä oletetusta oikeussuojaintressistään. Myös valituskirjelmässä esitetään ainoastaan melko epätarkkoja toteamuksia, joissa käsitellään lähinnä valittajan taloudellisen tilanteen ”epävarmuutta” niin kauan kun se ei tiedä, voiko se pitää saamansa varat pysyvästi itsellään.²⁴ Valittaja ei selitä, missä määrin sille olisi konkreettista hyötyä siitä, että oikeudellinen tilanne olisi selvitetty jo kanteen nostamisajankohtana, eikä etenäkään väitä, että ilman siihen uhkaksi muutoin kohdistua vakavia oikeudellisia tai taloudellisia haittoja, tai erittelee näitä haittoja tarkemmin. Valittaja ei myöskään kehittänyt tätä näkemystä pidemmälle sille istunnossa esitettyjen kysymysten yhteydessä, minkä vuoksi ei ole tarpeen tutkia myöskään sitä, onko katsottava, että muutoksenhakutuomioistuimessa esitetty tätä koskeva väite on esitetty myöhässä eikä sitä siksi pitäisi ottaa huomioon.

41. Tämä on valittajan esittämän vahvistusvaatimuksen heikko kohta. Vaikka nimittäin vahvistuskanne on lähtökohtaisesti sallittu SEUT 272 artiklan yhteydessä, unionin oikeudessa edellytetään nimenomaan valittajan kaltaisessa tilanteessa perusteltua selvitystä siitä, miksi tuomioistuimen tarjoaman oikeussuojan tarve on olemassa jo ennen kuin komissio esittää vaatimuksensa. Nimittäin siinä missä suorituskanteissa, jotka on kohdistettu konkreettisten vaatimusten täyttämiseen, oikeussuojaintressi voidaan yleensä johtaa automaattisesti varsinaisten kannevaatimusten asiayhteydestä, kantajan suojattava intressi, joka koskee tuomioistuimen abstraktia toteamusta oikeussuhteen olemassaolosta tai sen puuttumisesta – esimerkiksi tietyn vaatimuksen olemassaolosta tai puuttumisesta –, vaatii tavallisesti erityiset perustelut. Unionin tuomioistuinten tehtävänä ei nimittäin ole antaa abstrakteja oikeudellisia lausuntoja.

22 — Ks. vakiintuneesta oikeuskäytännöstä erityisesti tuomio *Cañas v. komissio* (C-269/12 P, EU:C:2013:415, 15 kohta); tuomio *Abdulrahim v. neuvosto ja komissio* (C-239/12 P, EU:C:2013:331, 61) ja tuomio *Wunenburger v. komissio* (C-362/05 P, EU:C:2007:322, 42 kohta).

23 — Ks. tästä julkisasiamies Botin ratkaisuehdotus *Abdulrahim v. neuvosto ja komissio* (EU:C:2013:30, 51 ja 55 kohta).

24 — Valittajan huomautusten voidaan tältä osin katsoa hämärästi viittaavan ranskalaisessa oikeuskirjallisuudessa kehitettyyn käsitteeseen ”*intérêt de sécurité juridique*”, jolla ei ole yksiselitteistä vastinetta oikeuskäytännössä (ks. oikeuskäytännöstä *Grayot-Dorx, S.*, ”*Une action en justice peut-elle naître indépendamment d’un litige?*”, *Recueil Dalloz*, 2011, s. 2311) eikä etenäkään äskettäin uudelleenkodifoidussa siviiliprosessilainsäädännössä. Ks. mainitusta käsitteestä *Guinchard, S., Chanais, C. ja Ferand F.*, ”*Procédure civile*”, 31. painos, *Dalloz*, Paris, 2012, 134 kohta. Tästä ei ole tarpeen esittää lisähuomautuksia, kun otetaan huomioon, että edellä esitetyn perusteella vahvistusta koskevan intressin kannalta merkityksellinen ei ole kansallinen oikeus vaan unionin oikeus.

42. Täysin mahdollisia tosin ovat tilanteet, joissa valittajalla on tehokkaan oikeussuojan näkökulmasta oltava edelleen mahdollisuus saada tuomioistuimen selvennys oikeudelliseen tilanteeseen vahvistuskanteen kautta jo ennen sopimuspuolen esittämää vaatimusta.

43. Saattaisi olla esimerkiksi niin, että valittajan liikkeenjohto olisi takaisinmaksuvaatimuksen varalta – jo ennen kuin velkoja on esittänyt tällaisen vaatimuksen – tehnyt maksukyvyttömyyshakemuksen tai huomattavat varaukset vuositilinpäätöksiin, ja nämä saattavat vaikuttaa pysyvästi ja haitallisesti yrityksen maksukykyyn, taloudelliseen arvoon tai tulevaisuudennäkymiin julkisten hankintojen yhteydessä.

44. Valittaja ei kuitenkaan ole esittänyt mitään tällaista vaan pelkkiä yleisiä huomautuksia. Nämä yleiset toteamukset eivät kuitenkaan riitä täyttämään vaatimusta siitä, että oikeussuojan vaatimisesta tuomioistuimissa on odotettavissa valittajalle konkreettista ja ajankohtaista hyötyä.

45. Näin on erityisesti siksi, että valittajan tapauksessa oikeussuojakeinoa käytettiin paitsi ennen konkreettisen maksuvaatimuksen esittämistä myös jopa ennen kuin päätettiin lopullisesti se komission menettely, jonka toteutuksesta sopimuksessa oli sovittu ja jonka kuluessa komissio ilmeisesti oli edelleen valmis neuvottelemaan. Ei ole nähtävissä, että valittajaa jo tässä tilanteessa uhkasi oikeudellisesti vahvistusta edellyttävä vääryys, varsinkin kun kyseisessä tilanteessa – kuten perusteettomasti pitkittyneessä komission menettelyssä – oli mahdollisuus vedota vahvistuskanteessa hyvää hallintoa koskevaan perusoikeuteen jo ennen komission tutkintamenettelyn päättymistä.²⁵ Valittaja ei kuitenkaan ole esittänyt tästä mitään konkreettisia seikkoja. Valittajan pelkkä subjektiivinen vaikutelma siitä, että sen tuomioistuinten ulkopuolella esittämät väitteet kaikuivat komissiossa kuuroille korville, ei ole vielä riittävä peruste vahvistusta koskevalle intressille. Vahvistuskannetta ei pidä etenään vieraannuttaa tavoitteestaan käyttämällä sitä painostuskeinona tuomioistuinten ulkopuolisten menettelyjen ja sopimuksessa sovittujen menettelyjen nopeuttamiseksi.

46. Kaiken tämän perusteella unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti todennut, ettei valittajalla ole oikeussuojaintressiä ja että sen kanne oli jätettävä tutkimatta.

47. Valitus on näin ollen hylättävä.

D Oikeudenkäyntikulut

48. Valittajan vaatimukset on näin ollen hylättävä kokonaan ja se olisi määrättävä korvaamaan oikeudenkäyntikulut unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 1 ja 2 kohdan, luettuna yhdessä 138 artiklan 1 kohdan kanssa, nojalla, jos näin olisi vaadittu. Koska komissio ei kuitenkaan ole vaatinut tällaista kulujen korvaamista ja koska sen unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämällä vaatimuksella kulujen korvaamiseksi ei ole merkitystä muutoksenhakumenettelyssä, kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

V Ratkaisuehdotus

49. Näillä perusteilla ehdotan, että unionin tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

- 1) Valitus hylätään.
- 2) Valittaja ja Euroopan komissio vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

25 — Ks. tästä ratkaisuehdotukseni Commune de Millau ja SEMEA v. komissio (EU:C:2014:1946).